

Çeviride Teknoloji: Süreç ve Uygulama 1

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Ziya Tok

Yazarlar

Öğr. Gör. Dr. Burcu Türkmen

Dr. Öğr. Üyesi Ceylan Yıldırım

Öğr. Gör. Deniz Bacaksız

Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim Balkul

Doç. Dr. Mehmet Cem Odacıoğlu

Dr. Öğr. Üyesi Onur Özcan

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Eryatmaz

Dr. Öğr. Üyesi Sevdâ Pekçoşkun Güner

Dr. Ulvican Yazar

Dr. Öğr. Üyesi Ziya Tok

ISBN: 978-605-2233-84-9

1. Baskı

Haziran, 2020 / Ankara

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 350

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitaptaki bölümlerin hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Yayımcının ve editörün izni olmaksızın tamamen veya bir bölümü basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz, herhangi bir ortamda yayımlanamaz veya kopya anlamı taşıyabilecek hiçbir işlem yapılamaz. Ancak kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
Çeviri Odaklı Metin Üretiminde Son-Biçimleyicilerin (Post-Editor) Yeri: Grammarly ve Türkçeyaz Karşılaştırmalı Analizi.....	7
<i>Burcu Türkmən</i>	
Çeviri Teknolojileri, Yerelleştirmeye İlgili Türkiye ve Fransa'daki Kaynakların Konu Yönelimleri Bakımından Karşılaştırmalı İncelenmesi.....	31
<i>Ceylan Yıldırım</i>	
The Assistance of Artificial Intelligence to Translation Studies in the New Digital Age.....	79
<i>A. Deniz Bacaksız</i>	
Deneyimsel Öğrenme Kuramının Çeviri Teknolojileri Eğitimine Uyarlanması.....	99
<i>Halil İbrahim Balkul</i>	
Çeviri Teknolojileri Bağlamında Çevirmenin Görünürlüğü.....	125
<i>Mehmet Cem Odacıoğlu</i>	
Dünya Klasikleri Bağlamında Makine Çevirisi Üzerine Bir Değerlendirme: Balzac Örneği.....	149
<i>Onur Özcan</i>	
Makine Çeviride Güncel Yönelimler.....	187
<i>Selçuk Eryatmaz</i>	

Makine Çevirisi Sürecinde Ön Düzenleme.....	205
<i>Sevda Pekçoşkun Güner</i>	
Makine Çevirilerinin Açık Çeviri Yöntemi Kullanılarak Değerlendirilmesi.....	263
<i>Ulviçan Yazar</i>	
Bilgisayar Destekli Çeviri ve Çevirmenin Kararı.....	289
<i>Ziya Tok</i>	

ÖNSÖZ

Fikir olarak başlangıcı 17. Yüzyıla kadar uzanan ve ilk somut adımları 1930'lu yıllarda atılan çeviri teknolojileri günümüzde oldukça önemli bir seviyeye ulaşmış durumdadır. Elbette bu ilerleme dil, çeviri ve teknoloji alanlarında araştırmalar yapan değerli bilim insanlarının emeği, gayreti ve kararlılığıyla gerçekleşmiştir. Dünyada birçok ülkede bu anlamda özellikle 1950'li yıllardan itibaren çok ciddi ve kapsamlı inceleme ve araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Özellikle 1966 yılında yayımlanan ve çeviri teknolojileri konusunda olumsuz bir tablo çizen ünlü ALPAC raporuna rağmen, bu alandaki çalışmalar kısmen yavaşlasa da birçok ülkede devam etmiştir. Türkiye'de de gerek fen bilimleri alanlarında gerekse dilbilim ve çeviribilim alanlarında, uzman araştırmacı ve bilim insanlarının çabalarıyla çeviri teknolojilerine yönelik yapılan araştırmalar son yıllarda önemli bir ivme kazanmış durumdadır. Fen bilimleri bölümlerinde bu sürecin daha çok teknik ve yazılımla ilgili yönü ele alınıyorken, çeviribilim bölümlerinde ise sürecin kuramsal boyutu ele alınarak disiplinler arası bir konu olan çeviri teknolojileri üzerine dikkate değer çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte, dünyanın diğer ülkelerinde bu alanda gerçekleştirilen çalışmalarla kıyaslandığında, ülkemizde yapılan çalışmaların oldukça az olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, bu alanda daha fazla araştırmaya gereksinim olduğu açıktır.

Çeviride Teknoloji: Süreç ve Uygulamalar-1 adlı bu çalışma, Türkiye'nin farklı üniversitelerinde çeviri teknolojileri konusunda çalışan on yazarın özenli incelemelerinden oluşmaktadır. Bu kapsamda, kitap çeviri teknolojileri, makine çevirisi, bilgisayar destekli çeviri, ön-düzeltilme, son-

düzeltilme, çeviri belleği ve terim bankaları gibi konularda gerçekleştirilen güncel inceleme ve araştırmaları kapsamaktadır. Çeviri teknolojileri alanında kaleme alınan ilk ortak kitap olma özelliğini taşıyan bu çalışmanın amacı, ülkemizde söz konusu alanda hissedilen araştırma eksikliğine bir nebze de olsa katkı sağlayabilmektir.

Bununla birlikte, birçok alanda olduğu gibi, çeviri teknolojileri alanında da diğer dillerden Türkçeye birçok yabancı terim ve kavram girişi söz konusu olmuştur. Zira çeviri teknolojileri Türkiye’de çok yeni bir çalışma alanıdır ve bu alanda kullanılan bazı terimlerin Türkçeleştirilmesi henüz tam anlamıyla sağlam bir zemine oturtulamamıştır. Bunun sonucu olarak Türkiye’de çeviri teknolojileriyle ilgili çalışmalarda alan terimlerinin kullanımı konusunda tam bir kavram birliğinden söz etmek şimdilik zor görünmektedir. Sonuç itibarıyla, bu kitapta yer alan çalışmalarda da terimce konusunda bazı kavramsal farklılıklar söz konusu olsa da çalışmalarda ele alınan konular günümüz çeviri teknolojilerine ışık tutan oldukça özverili ve kapsamlı araştırmaların sonuçlarını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, kitaba oldukça titiz çalışmalarıyla katkı sunan ve bu uzun süreç boyunca fikir ve önerilerini esirgemeyen saygıdeğer akademisyenlerimize teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca çeviri teknolojileri konusunda ortak kitap hazırlama fikriyle bu sürecin başlamasına vesile olan değerli meslektaşım Dr. Öğretim Üyesi Onur ÖZCAN’a şahsım ve bölüm yazarlarımız adına teşekkür ederim. Bu çalışmanın alana ilgi duyan herkese katkı sunabilmesini ümit ediyorum. Keyifli okumalar dileğiyle...

Ziya TOK
Haziran/2020
Kırıkkale